

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Νέος επιβλαβής
οργανισμός
στα φοινικοειδή

*Rhynchophorus
ferrugineus*
κν. κόκκινος
ρυγχωτός
κάνθαρος
των φοινίκων
(red palm weevil)

Το έντομο *Rhynchophorus ferrugineus* θεωρείται σήμερα ως ο σημαντικότερος εχθρός των φοινικοειδών.

Διαπιστώθηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας σε φοίνικες *Washingtonia* sp. που εισήχθησαν στο Ηράκλειο της Κρήτης τον Μάιο του 2005 από την Αίγυπτο καθώς και σε φοίνικες του είδους *Phoenix canariensis* στη χερσόνησο του Ν. Ηρακλείου Κρήτης (Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, Ιανουάριος 2006).

ΑΘΗΝΑ 2009

• Είδη φοινικοειδών που προσβάλλει

Areca catechu, *Arenga pinnata*, *Borassus flabellifer*, *Brahea armata*, *Butia capitata*, *Calamus merillii*, *Caryota maxima*, *Caryota cumingii*, *Chamaerops humilis*, *Cocos nucifera*, *Corypha gebanga*, *Corypha elata*, *Elaeis guineensis*, *Livistona australis*, *Livistona decipiens*, *Metroxylon sagu*, *Oreodoxa regia*, *Phoenix canariensis*, *Phoenix dactylifera*, *Phoenix theophrasti*, *Phoenix sylvestris*, *Sabal umbraculifera*, *Trachycarpus fortunei* και *Washingtonia* spp.

• Μορφολογία

Τα ακμαία (αρσενικά και θηλυκά) έχουν κόκκινο-καστανό χρώμα, μήκος 3 cm περίπου και φέρουν ρύγχος (Φωτ. 1). Οι προνύμφες είναι ευκέφαλες, άποδες και μπορούν να φτάσουν σε μήκος τα 5 cm πριν τη νύμφωση (Φωτ. 2, 3).

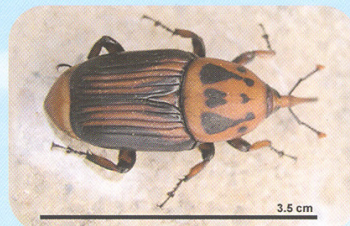
• Βιολογία

Τα θηλυκά ωοτοκούν γύρω στα **300 αυγά** σε οπές ή πληγές του φοίνικα. Τα αυγά **εκκολάπτονται σε 2-5 ημέρες**. Οι **προνύμφες** εισχωρούν στο εσωτερικό του φοίνικα ανοίγοντας στοές.

Η ανάπτυξη των προνυμφών διαρκεί 1-3 μήνες. Η νύμφωση γίνεται μέσα ή έξω από τον κορμό, μέσα σε κουκούλι που φτιάχνει η προνύμφη από ξερές ίνες του φοίνικα (Φωτ. 4) και **διαρκεί 14-21 ημέρες** οπότε γίνεται **έξοδος των ακμαίων**. Συνεπώς ο βιολογικός κύκλος του εντόμου διαρκεί **4 μήνες περίπου**. Στον ίδιο φοίνικα μπορεί να απαντώνται **επικαλυπτόμενες γενιές** και συνυπάρχουν όλα τα βιολογικά στάδια του εντόμου.

• Ζημιά - Συμπτώματα

Η ζημιά προκαλείται κυρίως από τις προνύμφες. Η προσβολή ξεκινά από την κορυφή του φοίνικα, στη βάση των νεαρών φύλλων ή από πληγές στα φύλλα και στον κορμό, όπου τα θηλυκά ωοτοκούν. Οι προνύμφες τρέφονται με μαλακές ίνες. Λίγο πριν τη νύμφωση, **μετακινούνται προς το εσωτερικό του κορμού ανοίγοντας στοές και μεγάλες κοιλότητες**. Οι στοές στο πάνω μέρος του κορμού φτάνουν σε μήκος έως και 1 m. Οι προνύμφες μπορούν να εντοπιστούν σε οποιοδήποτε μέρος του κορμού ακόμα

Φωτ. 1. Ακμαίο *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά Δρ. Ε. Ροδίτη, ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε. Ηρακλείου).

Φωτ. 2. Προνύμφες *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά κ. Δ. Οικονόμου, ιδιώτη γεωπόνου)

Φωτ. 3. Προσβολή από προνύμφη *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά κ. Δ. Οικονόμου, ιδιώτη γεωπόνου)

Φωτ. 4. Κουκούλι από *Rhynchophorus ferrugineus* (Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής - ΥΠ.Α.Α.Τ)

Φωτ. 5. Φοίνικας *Phoenix canariensis* που έχει προσβληθεί από το *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά κ. Οικονόμου, ιδιώτη γεωπόνου)

Φωτ. 6. Προσβολή φοίνικα *P. canariensis* από το *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά κ. Ι. Τρουλλάκη, γεωπόνου Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε. Ηρακλείου)

Φωτ. 7. Προσβολή φοίνικα *P. canariensis* από το *Rhynchophorus ferrugineus* (Προσφορά κ. Ι. Τρουλλάκη και κ. Λ. Τζεϊρανάκη, γεωπόνων Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε. Ηρακλείου)

και στην βάση του, στο σημείο που αρχίζουν οι ρίζες. Μπορεί να ακουστεί ήχος από τις τρεφόμενες προνύμφες στο εσωτερικό του κορμού του φοινικοειδούς.

Χαρακτηριστικό μακροσκοπικό σύμπτωμα είναι η καταστροφή της νέας βλάστησης (καρδιάς) και η κάμψη των παλαιών φύλλων που δίνει στο φυτό την όψη ανοικτής ομπρέλας (Φωτ. 5, 6). Οι έντονα προσβεβλημένοι φοίνικες εμφανίζουν **ολική απώλεια των φύλλων και σήψη του κορμού, με συνέπεια τη ξήρανση του δέντρου** (Φωτ. 7).

Συνήθως η ζημιά που προκαλείται από τις προνύμφες είναι ορατή πολύ μετά την έναρξη της προσβολής. Όταν εμφανιστούν τα πρώτα συμπτώματα η ζημιά είναι μη αναστρέψιμη. Γενικά τα ακμαία που βρίσκονται σε ένα φοίνικα δεν μετακινούνται σε άλλο όσο βρίσκουν τροφή σ' αυτόν.

Το ακμαίο δεν πετάει πολύ μέσα στη συστάδα που βρίσκεται αλλά πετάει προς άλλες συστάδες όταν νεκρωθούν όλοι οι φοίνικες της συστάδας του και δε βρίσκει αρκετή τροφή.

• Αντιμετώπιση

Επισταμένοι μακροσκοπικοί έλεγχοι σε επιχειρήσεις (εισαγωγείς, ξενοδοχειακές μονάδες) που εμπορεύονται φοινικοειδή καθώς και σε δημόσιους χώρους σε αστικές περιοχές όπου υπάρχουν φοινικοειδή (κήποι-πάρκα, βοτανικοί κήποι, δεν-

δροστοιχίες κλπ), σε φοινικοδάση, σε φυτώρια φοινικοειδών κλπ από την οικεία Υπηρεσία Γεωργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και την οικεία Δασική Υπηρεσία για τα Δάση.

Όλα τα προσβεβλημένα φοινικόδενδρα:

- κόβονται άμεσα από τη βάση τους
- τεμαχίζονται ή θρυμματίζονται
- καίγονται ή μεταφέρονται μέσα σε δίχτυα (διαμέτρου οπής $\leq 1\text{mm}$) σε κλειστούς περιέκτες (π.χ. κοντέινερ) στους εγκεκριμένους, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, χώρους ταφής τους (βάθος ≥ 2 μέτρων)

• μπορεί να γίνει χρήση ενός εγκεκριμένου φυτοπροστατευτικού προϊόντος:

- Κατά την κοπή των φυτών (ψεκασμός κάλυψης στο κομμένο φυτό, στα κομμένα τεμάχια του φυτού, στη θέση κοπής του φυτού και στον τόπο γύρω από τη θέση κοπής).

- Στο χώρο διατήρησης των ευπαθών φυτών (φυτώρια).

Όλες οι προβλεπόμενες εργασίες κοπής και καταστροφής των ευπαθών φυτών διενεργούνται από τον κάτοχο υπό την εποπτεία της αρμόδιας υπηρεσίας.

Παρακαλούνται οι επιχειρήσεις (εισαγωγείς, ξενοδοχειακές μονάδες), οι ιδιοκτήτες ή κάτοχοι φοινικοειδών που παρατηρούν ύποπτα συμπτώματα να ενημερώνουν τους γεωπόνους των Δήμων τους, την οικεία Υπηρεσία Γεωργίας ή Δασική Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή το πλησιέστερο Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου.

• Χρήσιμες Διευθύνσεις στο Διαδίκτυο

- www.minagric.gr/greek/2.2.5.html
- www.bpi.gr/photos/home/files/Rhynchophorus
- www.eppo.org/QUARANTINE/Alert_List/insects/rhycfe.htm
- www.palms.org/palmsjournal/2002/redweevil.htm
(φωτογραφίες ζημιάς σε φοίνικες και όλων των βιολογικών σταδίων του εντόμου)
- www.redpalmweevil.com/

• Χρήσιμα τηλέφωνα

Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου
Τηλ: 210-9287232 έως 35
Fax: 210-9212090

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση:

Υπηρεσία:

Τηλέφωνο:

Επιμέλεια Εκτύπωσης: Διεύθυνση Γεωργικών Εφαρμογών
Πατησίων 207 & Σκαλιστήρη 19, Τηλ.: 210 2128215, Fax: 210 8671616